

"Gyvenimas - pati sudėtingiausia kūryba" (1)

2004 m. Liepos 03 d.

Dalia Kanclerytė išdavė mažytę paslaptį, kad nuo rudens ji "Balticum" televizijoje startuos su nauja laida "Nuskaidrinti šviesa". Siužetai bus kuriami apie kuriančius žmones, bet nebūtinai apie menininkus. Tai bus pasakojimai apie žmones, kuriančius savo gyvenimus.

Pagal paso duomenis - šiaulietė

Taip jau klostėsi, kad Daliai besibeldžiant į pasaulį Klaipėdoje, jos tėvas Vytautas Kancleris dirbo Vilniaus teatre, ir [namuose](#) būdavo retas svečias. Vadinas, tikėtis jo pagalbos, gimus vaikeliui, ponija Laima negalėjo viltis. Tad, artėjant laikui gimdyti, [mama](#) išsirengė į Šiaulius. Juose gyveno ir Šiaulių dramos teatre dirbo taip pat garsi Lietuvoje aktorė, Dalios senelė Elena Bindokaitė.

Daliai dabar labai keista, kad jos pase yra spaudas, žymintis gimimo vietą - Šiauliai. Ir, kai reikia tvarkyti kokius dokumentus, privalu nurodyti, kada ji iš Šiaulių persikėlė į Klaipėdą, juokinga nurodinėti kažkokias datas.

Klaipėdos aktorių "kolchozo" kiemas

[Klaipėdos dramos teatrą pokario metais suvažiavę dirbti artistai buvo apgyvendinti name S.Neries gatvėje, visai šalia NKVD namo gal ir sąmoningai. Artistai "savo namą" vadindavo "kolchozu", nes gyvenimas čia tikrai buvo kolektyvinis.

Bet tame name šalia NKVD pastato gyvenusių aktorių šeimų vaikams visai tas nerūpėjo. Kieme virė savas gyvenimas. Iš vaikystėje žaistų žaidimų Daliai labiausiai patikdavo "strėlės", kai viena komanda, kreida paišydama strėles link kur juda slėptis, o kita komanda, sekdamą jomis, eina ieškoti. Dažnai tos strėlės nuvesdavo į senąsias kapines. Čia būdavo labai daug vietelių, kuriose būdavo galima pasislėpti taip, kad nesurastų. Gera slėpynių vieta buvo ir sodas kieme. Bet paskui kaimyninio namo gyventojai jį "prichvatizavo", užtvėrdami tvora. Ir kiemo "chebrytė" nebeteko malonumo karstyti po medžius.

Kaip ir visi to meto vaikai, Dalia šokinėdavo per virvę, žaisdavo klasėmis. Tų žaidimų draugai buvo jūreivio, vėliau kapino duktė Violeta Monkutė (dabar Jusionienė), taip pat aktorių Elertų sūnūs Audrius ir Montis, dabar visoje Lietuvoje feministinėmis idėjomis pagarsėjusi Virginija Čepaitė (tai ji siekė Čepės pavardės). Nors Dalios brolis Žilvinas, dabar fizikas, valstybinės premijos laureatas, už sesę buvo šešeriais metais vyresnis, bet jaunesnių kiemo draugų nevengdavo ir mielai dalyvaudavo visuose žaidimuose. Tačiau Dalia ir Žilvinas labiausiai mėgdavo tas dienas, kai tėvai būdavo išvažiavę į gastroles. Kadangi būdavo paliekama pinigėlių maistui, brolis su sese eidavo valgyti bulvių košės ar ir kitokių patiekalų į pačią garsiausią Klaipėdoje kavinę "Banga" H. Manto g. Nors tų kavinių ir restoranų Klaipėdoje tiek ir tebuvo, tačiau maitintis ar suaugusiems vaišintis gėrimais "Bangoje" buvo prestižo reikalas. Kai tėvai būdavo gastrolėse, Dalia ir Žilvinas jausdavosi esą labai reikšmingi...

Šviesiausias vaikystės prisiminimas

Aktorių vaikai ne vaidinti juk negalėjo. Dažniausiai jų "scena" tapdavo Dalios ir Žilvino kambarys, o žiūrovai būdavo susodinami kitame. Durų stakta buvo labai patogi pakabinti "kuliams". Žinoma, būdavo pardavinėjami bilietai. Žiūrovais tapdavo vaidinančiųjų vaikų tėvai.

Bet ne tie vaidinimai namuose yra šviesiausias Dalios vaikystės prisiminimas. Jai dabar atrodo, kad pats mieliausias prisiminimas jai esąs tas, kai ji, gal jau pirmos klasės mokinukė tapo "tikra artistė" Klaipėdos dramos teatro scenoje. Spektaklyje "Dvylika brolių, juodvarniais laksčiusių" jos tėtis vaidino erelį, mama - blogąją raganą. O ji spektaklyje buvo "įdarbinta" mažu paukščiuku, kuris pakilęs ant erelio, paukščių karaliaus, kupros, turėdavo rėkti "Aš kalaliukas, aš kalaliukas". Ir gal ne tas vaidmuo Daliai buvo reikšmingas, o tai, kad ji, mama ir tėtis sekmadieniais kartu eidavo "darban". Juk aktorių vaikai taip retai su savo tėvais turėdavo progų pabūti kartu. Bet dar dėl vienos priežasties tas prisiminimas Daliai yra toks šviesus. Anais laikais per premjeras aktorai gaudavo vertingų dovanų. Ir ji gavo... visų to meto vaikų svajonę - žaislinį butą, kuriame buvo ir vonios kambarys, ir tualetas, ir užuolaidėlės ant langų, ir baldai. Galėjai perstatyti stalą, kėdes, lovas ir net klozetą tualete. Toks vokiečių gamybos žaislas kainavo siaubingus pinigus. Ir

Dalia gal buvo vienintelė mergaitė Klaipėdoje, kuri tokį žaislą turėjo.

Tai buvo beveik toks pat džiaugsmas, kaip vėliau tėvų nupirktas juostinis magnetofonas "Neringa". Jis tapo beveik visų kiemo vaikų "nuosavybe", nes visi sulėkdavo įrašinėti savo balsų. Ir tai būdavo nesvietiška pramoga.

Svajonė - būti balerina

Dalia sakė: "Kiek save pamenu, aš visą laiką šokau: su šaliais, su vualiais. Tėvas, matydamas ir žinodamas mano svajonę būti balerina, pasirinko netgi puantais." Dalia netgi buvo nuvesta į pionierių namų šokių būrelį. Bet ten paaiškėjo, kad dėl širdelės perkrovų ji ne tik balerina, bet ir šiaip šokėja negalės tapti. Tačiau tas "neišrovė" Dalios pomėgio šokti. Ji mielai tą daro ir dabar.

Paaiškėjus, jog svajonei būti balerina nelemta išsipildyti, Dalia pareiškė, jog norinti būti aktore. Tuomet tėvai stoji pietu - tik jau ne tai. Šeimoje artistų ir taip pakanka... Stoji į psichologiją, tačiau nepavyko. Kitais metais nieko tėvams nesakiusi Dalia vis dėlto bandė stoti į aktorius specialybę. Tačiau nebuvo, kas palaiko ar žodelį užtaria. O tais laikais į šią specialybę stojant ne vienam "užtarėjai" yra padėję. Juk tokie konkursai... Žodžiu, viskas baigėsi tuo, kad Dalia nuo tėvų taip ir nepabėgo studijuoti. Įstoji į Klaipėdos universitetą studijuoti Lietuvos kalbos ir režisūros.

"Hipiavimo" laikas

Dalios gyvenime buvo ir riboto "hipiavimo" laikas, kai ji su Birute Kreivėnaite, Antanu Petriku, Romu Žvaigždiniu ir kitais ilgai kalbėdavosi apie gyvenimo prasmę. "Hipiams" privalomose naktinėse "tusovkėse" jau nedalyvaudavo, nes mama griežtai reikalavo iki 22 val. grįžti namo.

Tačiau apimta "hipių" idėjų, kartą Dalia griežtam namų režimui ėmė ir nepakluso - ketveriukė draugų autostopais išrūko į Krymą. Namuose Dalia buvo apsimėlavusi, kad važiuoja į Nidą. Tik jau būdama Kryme, išdrįso tėvui parašyti laišką, kuriame buvo teisybė ir prašymas kaip nors "suminkštinti" neabejotinai kilsiančią mamos rūstybę. Į tą "hipių" kelionę Dalia buvo išdundėjusi su būsimoju vyru.

Vėl džiaugiasi laime

Dalia dar tebesimokė trečiame kurse, kai gimė Rokas. Vyras taip pat dar studijavo. Jaunai šeimai suderinti mokslus ir šeimyninius rūpesčius pasirodė besą sunku. Ir dėl buitinių aplinkybių Daliai pradėjo atrodyti, kad ji gal mylėjo ne savo sūnaus tėvą, o pačią meilę. Ir ji nusprendė su sūnumi grįžti gyventi vėl pas tėvus.

Rokui buvo 18, kai jis žuvo avarijoje. Apie šią tragediją Dalios paklausiau labai atsargiai, - ar kalbės?

Dalia atsakė labai tvirtai: "Rokas - didelė mano gyvenimo dalis, kaipgi galėčiau ją nutylėti?". Nors po sūnaus žūties praėjo dešimt metų, tik šį pavasarį Dalia pajuto, kad vėl gali džiaugtis ir net būti laiminga. Tik šiomet ji vėl pamatė pienujų pamargintus laukus, žolės žalumą. Ir nuo to jautė palaimą. Dešimt metų jausdama tokį skausmą, tartum vaikščiotų nulupta oda, šiomet ji tarsi iš naujo praregėjo. Sūnaus žūtis buvo tarsi sustabdžiusi gyvenimo tėkmę. Išsilaukyti tėkmės paviršiuje gal jai padėjo tai, kad labai jausdavo kitų žmonių skausmus, nors jie apie tai ir nekalbėdavo. Tie jūtimai didele dalimi išsiliedavo jos rengiamose televizijos laidose.

Dėkinga broliams pranciškonams

Dalia yra įsitikinusi, kad įveikti save ir vėl praregėti jai padėjo broliai pranciškonai. Bet gal jie žemėje tėra Kūrėjo įrankis?

Pradėjusi lankytis Kretingos, o vėliau - Pakutuvėnų bažnyčiose, tapusi čia susibūrusios bendruomenės nare, Dalia prisipažino pradėjusi gyti. Ir būtent šį pavasarį Dalia pajuto, kad pagaliau jos juokas jau nebuvo tarsi mechaniškas - ji juokėsi iš širdies. Dalia mano, kad užgydyti žaizdas jai padėjo Kūrėjas ir broliai pranciškonai, į kuriuos visada gali atsiremti.

Sulaužyti šonkauliai

Stebėjaisi Dalios išterme, kai ji befilmuodama eilinį siužetą laidai "Kitoks gyvenimas", susilaužė šonkaulius. Toje sodyboje, kurioje buvo filmuojama, ji lankėsi jau ne pirmą kartą ir javų sandėlyje ji žinojo takus. Tačiau ji nežinojo, kad, valant javus, atidaromos angos. Pažįstamu sandėlio taku ji nedvejodama žengė... į angą. Lūžo du šonkauliai ir sutrenkta iki dantų gėlimo koja. Filmavimo herojus gruzinas, vedęs lietuvaitę, veždamas Dalią į ligoninę, rovēsi plaukus, kaltindamas save. Žinoma, tą dieną siužeto toliau nefilmavo. Tačiau darbas buvo atnaujintas po kelių dienų. Dirbti televizijoje - reiškia neturėti teisės sirgti. Laida turi būti parengta laiku ir be jokių išlygų. Kelis mėnesius Dalia, sukandusi dantis, įveikdavo skausmą ir dirbo. Tačiau kartą, montuojant laidą, nebeištvėrė: užlindo už montuotojo nugaros ir be garso, šiam net nepastebėjus, išsiverkė. Ne todėl, kad būtų labai savęs gailėjusi, o todėl, kad labai skaudėjo. O, kai skauda, juk galvoje gėla užgožia bet kokį mąstymą. O montuojant kartais galvą reikia pasukti labiau nei filmuojant. Ir ką - paverkė be garso, ir dirbo toliau.

Rudenį startuos su nauja laida

Laidos "Kitoks gyvenimas" sezonas TV-3 baigėsi. Kitam rudenii Dalia Kanclerytė sutarties su šiuo kanalu nebeatnaujins, nes vis dažniau reikia įveikti save "sukomercinti" siužetus. Dalia sakė, kad jai tai svetima. Todėl ji mielai sutiko, kai "Balticum" TV programų direktorius Vladas Straupas pasiūlė vėl grįžti kurti laidų šiai televizijai. Jis nustebė, kad net nesusimąsčiusi Dalia iš karto sutiko. "Negi tu neturi ambicijų? Juk TV-3 - ne regioninė televizija..."

Dalia sakė net nežinanti, turinti ji tų ambicijų, ar ne. Bet žinanti tikrai, apie ką ji nori kalbėti ir kaip. Prieš kelias dienas ji pateikė būsimos laidos "Balticum" TV planą, kuriam buvo pritarta, ir jis patvirtintas. Nuo rugsėjo 5 d. šiame kanale mes vėl matysime Dalios parengtas laidas "Nuskaidrinti šviesa". Tai apie kuriančius žmones. Ir nebūtinai menininkus. Apie žmones, kurie kuria savo gyvenimus. O jie - bene pati sudėtingiausia kūryba.